

De Haagse Hogeschool
College van bestuur
Postbus 13336
2501 EH DEN HAAG

Besluit

Besluit strekkende tot een positieve beoordeling van een aanvraag om accreditatie van de opleiding hbo-bachelor Facility Management van De Haagse Hogeschool

datum	Algemene gegevens:
8 september 2011	Naam instelling: De Haagse Hogeschool
onderwerp	Naam opleiding: hbo-bachelor Facility Management (240 ECTS)
Besluit	Datum aanvraag: 20 december 2010
accreditatie hbo-bachelor	Varianten opleiding: voltijd en deeltijd
Facility Management en het Ad-	Extra: Ad-programma Facility Management (vanaf maart 2005)
programma Facility	Locatie opleiding: Den Haag
Management	Naam VBI: Hobéon Certificering B.V. (Hobéon)
van	Datum visitatie: 1 en 2 juli 2010
De Haagse Hogeschool	Datum VBI-rapport: 26 januari 2011
(#4716)	
uw kenmerk	Beoordelingskaders:
10-946/EV/ba	Accreditatiekader bestaande opleidingen hoger onderwijs [hbo-bachelor] van de NVAO (Accreditatiekader; Stcrt. 2003, 120), alsmede de uitwerking voor het Associate degree-programma Facility Management.
ons kenmerk	Op grond van het toepasselijke Accreditatiekader wordt een opleiding beoordeeld aan de hand van zes onderwerpen, te weten: doelstellingen opleiding, programma, inzet van personeel, voorzieningen, interne kwaliteitszorg en resultaten.
NVAO/20112173/AH	
bijlage	
1	

Samenstelling -panel:

- Drs. W.G. van Raaijen, voorzitter, is partner en directielid van Hobéon. De heer Van Raaijen, van oorsprong Neerlandicus, was jarenlang aan het middelbaar onderwijs verbonden als rector;
- Prof. drs. L.H.M. Laanen, vakdeskundige, is oprichter en en directeur van IFMEC, Internationaal Facility Management Expertise Centre, een organisatieadviesbureau en opleidingscentrum;
- J.J.A. Schmitz, werkvelddeskundige, is Hospitality Officer bij het UMC St. Radboud. Daarvoor was hij directeur facilitair bedrijf (650 medewerkers) van het UMC St. Radboud;
- L.C.E. Scheerman, student. Mevrouw Scheerman is vierdejaars student aan de hbo-bacheloropleiding Facility Management van de Hogeschool Utrecht.

De NVAO heeft op 13 april 2011 het Hobéon-panel verzocht aanvullende informatie te leveren over de kwaliteit van de door de opleiding gehanteerde toetsen. Deze informatie is op 13 april 2011 ontvangen. Op 24 mei 2011 heeft de NVAO de opleiding verzocht aanvullende informatie aan te leveren over de studielast. Deze informatie is op 30 juni 2011 ontvangen. De aanvullende informatie is opgenomen in het besluit.

Bevindingen:

Doelstellingen opleiding

Het panel komt tot de volgende bevindingen en overwegingen.

De eindkwalificaties zijn gebaseerd op het landelijk beroeps- en competentieprofiel vastgesteld door het Landelijk Onderwijs Overleg Facilitaire Dienstverlening. De Academie voor Facility Management, waar ook de opleiding toebehoort, heeft een eigen profilering, de 'ondernemende dienstverlener', gekozen die door het beroepenveld herkend en gewaardeerd wordt. Ook internationale aspecten zijn in de eindkwalificaties op een goede manier verwerkt. Het panel is van mening dat de academie op een goede manier de eindkwalificaties heeft vastgesteld.

Het panel vindt dat de eindkwalificaties voldoen aan de Dublin descriptoren. De opleiding draagt op een actieve manier bij aan de actualisering van het landelijk beroepsprofiel. Het Ad-programma is gebaseerd op speciaal voor het Ad-programma opgestelde descriptoren. Daarnaast is het Ad-programma gebaseerd op het door het Landelijk Onderwijs Overleg Facilitaire Dienstverlening vastgestelde eindcompetenties geherformuleerd op het niveau van de beginnende beroepsbeoefenaar op afdelingsniveau. Het werkveld is via de 'Beroepenveld Commissie' betrokken bij de verdere ontwikkeling van het opleidingsprofiel.

De NVAO stelt vast dat in het VBI-rapport deugdelijk en kenbaar is gemotiveerd op welke gronden Hobéon dit onderwerp positief heeft bevonden.

De NVAO beoordeelt derhalve het onderwerp 'doelstellingen opleiding' als voldoende.

Programma

Het panel komt tot de volgende bevindingen en overwegingen.

De opleiding werkt op een intensieve manier samen met het werkveld waardoor de beroepsgerichtheid van de opleiding sterk ontwikkeld is. De relatie tussen doelstellingen en programma beoordeelt het panel met een goed; de uitwerking van deze relatie via de thema's 'verrichten' en 'inrichten' en 'richten' vindt het panel sterk. In de eerste twee jaren van het curriculum staat 'verrichten', het leren kennen van facilitaire operatie, centraal. Het derde jaar heeft als thema 'inrichten', het beheren van facilitaire processen op tactisch niveau. Het vierde jaar is gecentreerd rond 'richten', het ontwikkelen van facilitair beleid. Het Ad-programma is gecentreerd rond het thema 'verrichten'. De Ad-studenten ontwikkelen hun competenties mede door een directe toepassing van verworven kennis, inzichten en vaardigheden op hun werkplek. Het panel heeft werkstukken van het hbo-bachelor en het Ad-programma bekeken en heeft geconstateerd dat actuele vakliteratuur gebruikt wordt door de studenten. Zowel aan stageorganisaties als bedrijfsmentoren stelt de opleiding eisen gesteld. Het panel is tevreden over de duidelijke, functionele eisen die de opleiding aan de externe begeleiders stelt.

Pagina 3 van 7 De verticale samenhang kenmerkt zich door een toenemende complexiteit van het programma. Niet alleen de toenemende complexiteit speelt een rol maar ook de verschuiving naar een steeds breder perspectief op het vakgebied Facilitair Management. De horizontale samenhang wordt vormgegeven door de inrichting van het programma op basis van de thema's 'verrichten', 'inrichten' en 'richten'. Deze onderling goed gedefinieerde en samenhangende thema's zorgen ook voor een natuurlijke verbreding van het perspectief van de student. Het panel beoordeelt de samenhang van het Ad-programma weliswaar als voldoende maar mist in het Ad-programma het verbredende perspectief, alleen verrichten komt aan bod. Het panel is tevreden over de plannen van de opleiding om de samenhang in het Ad-programma te vergroten.

Het aantal contacturen voor de studenten van de voltijdse variant is in de propedeuse 18 uur per week. Voor het tweede jaar is dat 17 uur en voor het derde en vierde jaar respectievelijk 15 en 14 uur. De studenten in de deeltijdse variant hebben 6 tot 8 contacturen per week. Voor de Ad-opleiding is het aantal contacturen eveneens 6 tot 8 uur per week. De voltijdse student besteedt gemiddeld 25,8 uur (inclusief contacturen) aan de studie per week. De deeltijdse student studeert gemiddeld 18,3 uur (inclusief contacturen) per week. De opleiding heeft geen gegevens over de gerealiseerde studielast van de Ad-student. De opleiding heeft inzicht in eventuele achterstanden van studenten en neemt maatregelen in de sfeer van begeleiding om studiebelemmerende factoren weg te nemen. Uit de aanvullende informatie van de opleiding blijkt dat de opleiding bij de invoering van het vernieuwde curriculum het gemiddelde aantal contacturen is verhoogd van 15,8 uur per week naar 17,5 uur per week. De gerealiseerde studielast is gestegen van 25,8 uur (inclusief contacturen) per week naar 27,5 uur (inclusief contacturen) per week.

Het panel heeft veel waardering voor de wijze waarop de opleiding beginnende studenten helpt bij hun keuze door motivatie, en voor de deeltijdse variant en de Ad-opleiding ook voor hun werkplek, te beoordelen en terug te koppelen aan de student. Ook de inspanning van de opleiding om tijdens het eerste jaar veel aandacht te besteden aan oriëntatie op studie en beroep waardeert het panel.

De bacheloropleiding omvat een studieprogramma waarvan het panel heeft kunnen vaststellen dat het totaal 240 ECTS bedraagt. Het programma van de Ad-opleiding bedraagt 120 ECTS.

Het panel is van mening dat de opleiding op voldoende wijze de afstemming tussen vormgeving en inhoud gerealiseerd heeft. De opleiding kent een grote diversiteit aan toetsvormen. Afhankelijk van het leerdoel wordt een geschikte toetsvorm gekozen. Alle toetsen worden vooraf beoordeeld door de toetscommissie. Het panel heeft dit geverifieerd. Ook het werkveld is betrokken bij toetsing. Dit gebeurt bij de toetsing van praktijkopdrachten, assessments, stages en het afsluitend examen. Uit de aanvullende informatie van het panel blijkt dat het panel tevreden is over de kwaliteit van de toetsen van beide opleidingen. Het panel heeft steekproefsgewijs meerdere toetsen inclusief antwoordmodel en normering opgevraagd. Het panel heeft geconstateerd dat de toetsen valide, betrouwbaar en van voldoende niveau waren. Bij een aantal toetsen bleek dat de toetscommissie zowel de oorspronkelijke toets en/of het antwoordmodel en de normering aangepast heeft. Het panel was het met deze aanpassingen van harte eens. Het oordeel van het panel over de kwaliteit van de toetsen is goed.

Pagina 4 van 7 De NVAO stelt vast dat in het VBI-rapport en de aanvullende informatie deugdelijk en kenbaar is gemotiveerd op welke gronden Hobéon dit onderwerp positief heeft bevonden.

De NVAO beoordeelt derhalve het onderwerp 'programma' als voldoende. De NVAO wil met nadruk wijzen op de noodzaak tot maatregelen om de relatief lage studielast te verhogen.

Inzet van personeel

Het panel komt tot de volgende bevindingen en overwegingen.

Het panel heeft geconstateerd dat de meerderheid van de docenten afkomstig is uit het werkveld. Docenten lopen één dag per jaar mee met een leidinggevende Facilitair Manager in het werkveld. Gastdocenten uit de beroepspraktijk verzorgen (delen van) modules. De onderwijspersoneel-student ratio is 1:26. Het panel is van mening dat de opleiding voldoende zicht heeft op de ontwikkeling van de studentenaantallen en voldoende acties onderneemt om het docententeam op peil te houden.

In totaal zijn 45 docenten in loondienst en daarnaast aanvullend 10 docenten die op basis van hun werkervaring en deskundigheid een specifiek vak of module in het deeltijd onderwijs vervullen.

Het team bestaat uit 55 docenten. Eén docent is gepromoveerd, 36 docenten hebben een wo-masteropleiding of een hbo-masteropleiding. Van de 17 docenten met een hbo-bacheloropleiding ronden 3 docenten binnenkort een masteropleiding af. Het panel beoordeelt de scholingsplannen en de realisatie daarvan als goed. Daarnaast heeft het panel geconstateerd dat de borging van de kwaliteit van het personeel goed werkt. De opleiding is gestart met het voeren van competentiegerichte functioneringsgesprekken en het schrijven van Persoonlijke Ontwikkelingsplannen. Daarnaast is gestart met de invoering van de R&O (Resultaat & Ontwikkeling) cyclus.

De NVAO stelt vast dat in het VBI-rapport deugdelijk en kenbaar is gemotiveerd op welke gronden Hobéon dit onderwerp positief heeft bevonden.

De NVAO beoordeelt derhalve het onderwerp 'inzet van personeel' als voldoende.

Voorzieningen

Het panel komt tot de volgende bevindingen en overwegingen.

De materiële voorzieningen zijn van een niveau dat verwacht kan worden van een bachelor. Het panel is onder de indruk van de gedegen opzet van de studieloopbaanbegeleiding waar per doelgroep (instroom, propedeuse, hoofdfase, afstuderen, staartstudent en alumni) maatwerk wordt geleverd. Het panel heeft geconstateerd dat de informatievoorziening op orde is.

De NVAO stelt vast dat in het VBI-rapport deugdelijk en kenbaar is gemotiveerd op welke gronden Hobéon dit onderwerp positief heeft bevonden.

De NVAO beoordeelt derhalve het onderwerp 'voorzieningen' als voldoende.

Interne kwaliteitszorg

Het panel komt tot de volgende bevindingen en overwegingen.

Pagina 5 van 7 Evaluaties worden systematisch gehouden en de uitkomsten worden vergeleken met streefcijfers. In geval van afwijking worden, na prioritering, verbetermaatregelen getroffen. De opleiding heeft aangetoond verbetermaatregelen effectief in te zetten. Het panel is van mening dat de terugkoppeling naar studenten nog verbeterd kan worden. De opleiding betreft alle belanghebbenden op een goede manier bij de opleiding. Studenten, werkveldvertegenwoordigers, alumni en personeel voelen zich gehoord en bij de opleiding betrokken.

De NVAO stelt vast dat in het VBI-rapport deugdelijk en kenbaar is gemotiveerd op welke gronden Hobeon dit onderwerp positief heeft bevonden.

De NVAO beoordeelt derhalve het onderwerp 'interne kwaliteitszorg' als voldoende.

Resultaten

Het panel komt tot de volgende bevindingen en overwegingen.

Het panel heeft 10 representatieve afstudeerverslagen voorafgaand aan de audit beoordeeld en heeft tijdens de audit nog een aantal afstudeerverslagen ingezien. Het panel beoordeelt het niveau dat wordt gehaald met ruim voldoende tot goed. De beoordeling van de afstudeerverslagen is goed onderbouwd en het panel kon zich in alle gevallen in de beoordeling vinden. Het panel is van mening dat bij een substantieel aantal afstudeerverslagen de financiële paragraaf onvoldoende uitgediept is.

Het propedeuserendement na één jaar moet 50% zijn en na twee jaar boven de 70% zijn. Voor de hoofdfase wordt gesteld dat 90% van de studenten die de hoofdfase instromen binnen vijf jaar het eindexamen haalt. Het panel heeft geconstateerd dat de voltijdse variant deze ambitieuze rendementen haalt. Ook de rendementen voor de deeltijdse variant en de Ad-opleiding zijn weliswaar voldoende, echter de kleine studentenaantallen maken deze cijfers minder betrouwbaar.

De NVAO stelt vast dat in het VBI-rapport deugdelijk en kenbaar is gemotiveerd op welke gronden Hobeon dit onderwerp positief heeft bevonden.

De NVAO beoordeelt derhalve het onderwerp 'resultaten' als voldoende.

Pagina 6 van 7 **Besluit:**

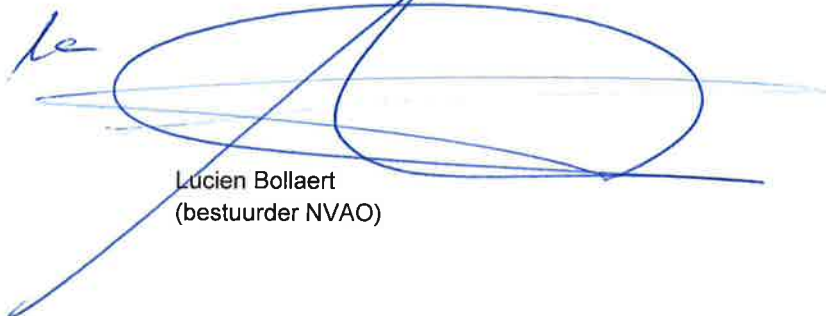
Ingevolge het bepaalde in artikel 5a.10, tweede lid, van de WHW heeft de NVAO het college van bestuur van De Haagse Hogeschool te Den Haag in de gelegenheid gesteld zijn zienswijze op het voornemen tot besluit van 12 juli 2011 naar voren te brengen. Bij brief van 26 augustus 2011 heeft de instelling van de gelegenheid gebruik gemaakt om te reageren. Dit heeft niet geleid tot tekstuele aanpassingen.

De NVAO besluit dat accreditatie wordt verleend aan de hbo-bachelor Facility Management (240 ECTS; varianten: voltijd en deeltijd en het Ad-programma Facility Management; locatie: Den Haag) van De Haagse Hogeschool te Den Haag.

Dit besluit treedt in werking op 1 januari 2012 en is van kracht tot en met 31 december 2017.

Den Haag, 8 september 2011

Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie

Lucien Bollaert
(bestuurder NVAO)

Tegen dit besluit kan op grond van het bepaalde in de Algemene wet bestuursrecht door een belanghebbende bezwaar worden gemaakt bij de NVAO. De termijn voor het indienen van bezwaar bedraagt zes weken.

Onderwerp	Facet	Beoordeling door VBI	Beoordeling door VBI	Beoordeling door VBI
		<i>voltijd</i>	<i>deeltijd</i>	<i>AD, deeltijd</i>
1. Doelstellingen	1.1 domeinspecifieke eisen	G	G	G
	1.2 niveau bachelor	V	V	V
	1.3 oriëntatie hbo	G	G	G
	Beoordeling onderwerp	V	V	V
2. Programma	2.1 eisen hbo	G	G	G
	2.2 relatie doelstellingen – programma	G	G	G
	2.3 samenhang programma	E	G	V
	2.4 studielast	G	G	V
	2.5 instroom	G	G	G
	2.6 duur	voldaan	voldaan	voldaan
	2.7 afstemming vormgeving en inhoud	V	V	V
	2.8 beoordeling en toetsing	G	G	G
	Beoordeling onderwerp	V	V	V
3. Inzet personeel	3.1 eisen hbo	G	G	G
	3.2 kwantiteit personeel	G	G	G
	3.3 kwaliteit personeel	G	G	G
	Beoordeling onderwerp	V	V	V
4. Voorzieningen	4.1 materiële voorzieningen	V	V	V
	4.2 studiebegeleiding	G	G	G
	Beoordeling onderwerp	V	V	V
5. Interne kwaliteitszorg	5.1 evaluatie resultaten	G	G	G
	5.2 maatregelen tot verbetering	V	V	V
	5.3 betrokkenheid medewerkers, studenten, alumni en beroepenveld	G	G	G
	Beoordeling onderwerp	V	V	V
6. Resultaten	6.1 gerealiseerd niveau	V	V	V
	6.2 onderwijsrendement	G	V	V
	Beoordeling onderwerp	V	V	V
Eindoordeel		Positief	Positief	Positief

V= voldoende
G= goed
E= excellent